

Ordinhad 2 - Swyddogion y Brifysgol - Rolau a Phenodi

2.1 Y Canghellor

- (i) Bydd y Canghellor yn swyddog lleyg a benodir gan y Cyngor a bydd yn dal ei swydd am bedair blynedd neu tan ei farwolaeth neu ei ymddiswyddiad cyn hynny.
- (ii) Bydd y Canghellor yn llywyddu yng nghyfarfodydd y Llys.
- (iii) Bydd y Canghellor yn dyfarnu Graddau ac yn cyflwyno gwobrau ac anrhydeddau eraill y Brifysgol. Yn absenoldeb y Canghellor, ac yn ystod unrhyw gyfnod pan fo'r swydd yn wag, bydd yr Is-ganghellor neu, gan ymgynghori â'r Is-ganghellor, y naill neu'r llall o'r Dirprwy Gangellorion yn arfer y pŵer hwn.

2.2 Dirprwy Gangellorion

- (i) Bydd y Dirprwy Gangellorion yn swyddogion lleyg a benodir gan y Cyngor a byddant yn dal eu swyddi am bedair blynedd neu tan eu marwolaeth neu eu hymddiswyddiad cyn hynny.
- (ii) Yn absenoldeb y Canghellor, neu yn ystod unrhyw gyfnod pan fo'r swydd yn wag, bydd y naill neu'r llall o'r Dirprwy Gangellorion yn llywyddu yng nghyfarfodydd y Llys.
- (iii) Bydd y Cyngor yn dynodi un o'r Dirprwy Gangellorion i gadeirio cyfarfodydd y Cyngor ac i arwain y Cyngor wrth gyflawni ei ddyletswyddau'n llawn ac yn unol â Siarter, Statudau, Ordinhadau a Rheoliadau'r Brifysgol.

2.3 Y Trysorydd

- (i) Bydd y Trysorydd yn swyddog lleyg a benodir gan y Cyngor a bydd yn dal ei swydd am bedair blynedd neu tan ei farwolaeth neu ei ymddiswyddiad cyn hynny.
- (ii) Bydd gan y Trysorydd gefndir mewn cyllid neu gyfrifyddu.
- (iii) Bydd y Trysorydd yn cynnal trosolwg o gyllid a strategaeth ariannol y Brifysgol.
- (iv) Bydd y Trysorydd yn cadeirio'r Pwyllgor Cyllid a Strategaeth.

2.4 Yr Is-ganghellor

2.4.1 Penodi'r Is-ganghellor

- (i) Penodir yr Is-ganghellor gan y Cyngor a bydd yn dal ei swydd am y fath gyfnod ac o dan y fath amodau ag y gellir eu pennu gan y Cyngor o bryd i'w gilydd.
- (ii) Pan fo swydd yr Is-ganghellor yn wag, neu os disgwylir i'r swydd ddod yn wag, bydd y Dirprwy Ganghellor sy'n cadeirio'r Cyngor (neu rywun yn gweithredu ar ei ran) yn rhoi hysbysiad y penodir Pwyllgor Dethol ar gyfer swydd yr Is-ganghellor gan y Cyngor.
- (iii) Bydd y Cyngor yn gofyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau wneud argymhellion i'r Cyngor ynghylch cyfansoddiad ac aelodaeth y Pwyllgor Dethol.
- (iv) Wrth lunio ei argymhellion i'r Cyngor, bydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau'n rhoi sylw dyladwy i:
 - amcanion, cenhadaeth a blaenoriaethau strategol y Brifysgol;
 - cyfrifoldebau y Cyngor yn unol â'r Statudau a'r Ordinhadau;
 - aelodaeth y Brifysgol; a
 - materion cydraddoldeb ac amrywiaeth.

2.4.2 Rôl yr Is-ganghellor

- (i) Bydd yr Is-ganghellor, fel prif swyddog gweithredol y Brifysgol, yn gyfrifol i'r Cyngor am weithrediad effeithlon ac effeithiol y Brifysgol.
- (ii) Bydd yr Is-ganghellor yn cadeirio'r Senedd.
- (iii) Bydd yr Is-ganghellor yn aelod ex officio o gyrff statudol y Brifysgol ac o holl bwyllgorau'r Brifysgol ac eithrio'r Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg a'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol.
- (iv) Yn absenoldeb y Canghellor, neu yn ystod unrhyw gyfnod pa fo'r swydd yn wag, bydd gan yr Is-ganghellor yr awdurdod i ddyfarnu Graddau ac i gyflwyno gwobrau ac anrhydeddau eraill y Brifysgol.
- (v) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Rheoliadau, gall yr Is-ganghellor wrthod derbyn unrhyw fyfyrwr i'w astudiaethau, neu gall atal myfyrwr neu ei dynnu'n ôl o'i astudiaethau a gall wahardd unrhyw fyfyrwr o unrhyw ran o'r Brifysgol.
- (vi) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Statudau, yr Ordinhadau a'r Rheoliadau, gall yr Is-ganghellor atal unrhyw aelod o'r staff ar dâl llawn, ei ddiswyddo neu ei dynnu o'i swydd.
- (vii) Yr Is-ganghellor yw Swyddog Atebol y Brifysgol.
- (viii) Gall yr Is-ganghellor ddirprwyo unrhyw rai o'r swyddogaethau a restrir uchod yng nghymalau (ii), (iii), (iv) a (v) i'r Profost neu i Ddirprwy Is-ganghellor.

2.5 Y Profost

- (i) Penodir y Profost gan y Cyngor ar argymhelliad yr Is-ganghellor ac o blith aelodau Athrawol y Brifysgol neu fe'i penodir drwy benderfyniad Pwyllgor Penodiadau a gaiff ei gynnull gan yr Is-ganghellor yn unol â gweithdrefnau perthnasol y Brifysgol ar gyfer penodiadau Athrawol a hysbysir y Cyngor am y penderfyniad hwn.
- (ii) Bydd y Profost yn dal ei swydd am y fath gyfnodau ac o dan y fath amodau ag y gellir eu pennu gan y Cyngor o bryd i'w gilydd.
- (iii) Bydd y Profost yn arfer y fath swyddogaethau ag a ddirprwyir gan yr Is-ganghellor a bydd ganddo'r fath gyfrifoldebau ag a bennir gan yr Is-ganghellor.
- (iv) Bydd y Profost yn gweithredu ar ran yr Is-ganghellor yn ei absenoldeb neu yn ystod cyfnod pan fo'r swydd honno'n wag ac mewn materion y gellir eu dirprwyo i'r Profost gan yr Is-ganghellor o bryd i'w gilydd.
- (v) Pan fo swydd y Profost yn wag neu pan fo'r Profost yn absennol neu'n methu cyflawni ei ddyletswyddau dros dro, gall yr Is-ganghellor wneud argymhelliad i Gadeirydd y Cyngor am benodi Profost Gweithredol. Penodir Profost Gweithredol fel arfer am hyd cyfan y cyfnod pan fo'r swydd yn wag neu'r cyfnod pan fo'r prif ddeiliad yn absennol neu'n methu cyflawni ei ddyletswyddau dros dro. Os yw'r penodiad yn debygol o bara am fwy na chwe mis, bydd yr Is-ganghellor yn ymgynghori â'r Senedd a'r Cyngor cyn gwneud argymhelliad i Gadeirydd y Cyngor. Yna gall Cadeirydd y Cyngor gymeradwyo penodi Profost Gweithredol a hysbysir y Senedd a'r Cyngor am y penodiad.

2.6 Dirprwy Is-gangellorion

- (i) Penodir y Dirprwy Is-gangellorion gan y Cyngor ar argymhelliad yr Is-ganghellor ac o blith aelodau Athrawol y Brifysgol neu fe'u penodir drwy benderfyniad Pwyllgor Penodiadau a gaiff ei gynnull gan yr Is-ganghellor yn unol â gweithdrefnau'r Brifysgol sy'n berthnasol i benodiadau Athrawol a hysbysir y Cyngor am y penderfyniad hwn.
- (ii) Bydd y Dirprwy Is-gangellorion yn dal eu swyddi am y fath gyfnodau ac o dan y fath amodau ag y gellir eu pennu gan y Cyngor o bryd i'w gilydd.
- (iii) Bydd y Dirprwy Is-gangellorion yn arfer y fath swyddogaethau ag a gaiff eu dirprwyo iddynt gan yr Is-ganghellor a bydd ganddynt y fath gyfrifoldebau ag a bennir gan yr Is-ganghellor.
- (iv) Yn absenoldeb yr Is-ganghellor a'r Profost, bydd y Dirprwy Is-ganghellor sydd wedi gwasanaethu am y cyfnod hwyaf fel arfer yn gyfrifol am weithrediad effeithlon ac effeithiol y Brifysgol.

- (v) Pan fo swydd Dirprwy Is-ganghellor yn wag neu pan fo Dirprwy Is-ganghellor yn absennol neu'n methu cyflawni ei ddyletswyddau dros dro, gall yr Is-ganghellor wneud argymhelliad i Gadeirydd y Cyngor am benodi Dirprwy Is-ganghellor Gweithredol. Penodir Dirprwy Is-ganghellor Gweithredol fel arfer am hyd cyfan y cyfnod pan fo'r swydd yn wag neu'r cyfnod pan fo'r prif ddeiliad yn absennol neu'n methu cyflawni ei ddyletswyddau dros dro. Os yw'n debygol y bydd y penodiad yn para am fwy na chwe mis, bydd yr Is-ganghellor yn ymgynghori â'r Senedd a'r Cyngor cyn gwneud argymhelliad i Gadeirydd y Cyngor. Yna gall Cadeirydd y Cyngor gymeradwyo penodi Profost a Dirprwy Is-ganghellor gweithredol neu Ddirprwy Is-ganghellor gweithredol a hysbysir y Senedd a'r Cyngor am y penodiad.

2.7 Dirprwy Is-gangellorion Cynorthwyol

- (i) Penodir y Dirprwy Is-gangellorion Cynorthwyol gan yr Is-ganghellor.
- (ii) Bydd y Dirprwy Is-gangellorion Cynorthwyol yn dal eu swyddi am ddwy flynedd ar y mwyaf oni chymeradwyir estyniad i dymor perthnasol y swydd.
- (iii) Bydd y Dirprwy Is-gangellorion Cynorthwyol yn cefnogi Uwch-dîm Arweinyddiaeth y Brifysgol a bydd ganddynt y fath gyfrifoldebau ag a bennir gan yr Is-ganghellor.